Χριστιανισμός και Ευρώπη (Σεβασμ. Μητροπολίτης Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου Ιερόθεος Βλάχος)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 24 Ιανουαρίου, 2006

Πολλοί κάνουν λόγο για τον αποχριστιανισμό της Ευρώπης, όπως φαίνεται τόσο στον τρόπο ζωής των ανθρώπων, όσο και στα νομικά και πολιτικά κείμενα, με τα οποία επιχειρείται η θεσμική εξέλιξη της Ευρώπης και η ενότητά της.

Θέλω να βλέπω το φαινόμενο αυτό, τον λεγόμενο αποχριστιανισμό της Ευρώπης, από μια άλλη οπτική γωνία. Δηλαδή θεωρώ ότι για τον λεγόμενο αποχριστιανισμό αυτόν έχει ευθύνη σε μεγάλο βαθμό ο Χριστιανισμός, όπως εκφραζόταν στον Ευρωπαϊκό χώρο.

Είναι γνωστόν ότι στην δημιουργία των ρευμάτων της αναγέννησης, του διαφωτισμού, του ρομαντισμού, της νεωτερικότητος και της μετανεωτερικότητος, που κέντρο έχουν τον άνθρωπο και την αυτοθεοποίησή του, συνετέλεσε πολύ η αποτυχία του δυτικού Χριστιανισμού. Ο σχολαστικισμός στηρίχθηκε στην λογική, η οποία προσπάθησε να κατασκευάση έναν θεό που δεν αναπαύει τον άνθρωπο, ένα θεό είδωλο της μεταφυσικής και της φιλοσοφικής οντολογίας. Με έναν τέτοιο θεό προσπάθησε ο σχολαστικισμός να κυριαρχήση στην κοινωνία. Είναι χαρακτηριστικό ότι προς τον σκοπό αυτόν χρησιμοποιήθηκε ο φεουδαλισμός στην πιο απάνθρωπη και ρατσιστική του μορφή. Αντίδραση στον σχολαστικισμό είναι η μεταρρύθμιση με τις ποικίλες εκφράσεις και εκφάνσεις της που και αυτή απλώς μετακινήθηκε από την λογική και προχώρησε στην εξωτερική επιδερμική ηθική.

Και οι δύο αυτές εκφράσεις του δυτικού Χριστιανισμού, ο σχολαστικισμός και ο ευσεβισμός, άφησαν πεινασμένο το ανθρώπινο πνεύμα, έρμαιο στην υπαρξιακή του αγωνία, εγκαταλελειμμένο στα δόντια του πειναλέου θηρίου του υπαρκτικού και ψυχολογικού θανάτου που γεννιέται από τον βιολογικό θάνατο και ο οποίος βρίσκεται μέσα στα ίδια τα γονίδιά μας.

Από την άλλη μεριά, όταν ο Χριστιανισμός γίνεται ιδεολογία, τότε κάνει τον άνθρωπο επιθετικό, φανατικό, φαντασιόπληκτο οραματιστή, πράγμα που έχει φοβερές κοινωνικές συνέπειες.

Έναν τέτοιο Χριστιανισμό, που συνδέεται με την ιδεολογία και την μεταφυσική, που

αφήνει αλύτρωτο το πνεύμα του ανθρώπου δεν τον θέλουν οι δυτικοί και τον απεκήρυξαν με το σύνθημα του θανάτου του Θεού. Δεν μας χρειάζεται ένας θεός που είναι σκληρός και αδυσώπητος στον ανθρώπινο πόνο και τις υπαρκτικές και υπαρξιακές του ανησυχίες, που δεν μπορεί να πλησιάση τον άνθρωπο τρυφερά και στοργικά.

Ακριβώς γι' αυτόν τον λόγο δεν είναι σωστό εμείς οι Ορθόδοξοι να καταφερόμαστε μόνον εναντίον των Ευρωπαίων ότι ζουν τον «πνευματικό μηδενισμό» τους και το υπαρξιακό κενό, ούτε ακόμη να υπερασπιζόμαστε έναν Χριστιανισμό που πρέπει να τεθή στο Ευρωπαϊκό Σύνταγμα, όταν αυτός ο Χριστιανισμός αποτελεί πικρή και οδυνηρή ανάμνηση για τους ανθρώπους αυτούς, με τους ιδεολογοποιημένους θρησκευτικούς πολέμους και τις εξουσιαστικές τάσεις.

Άλλο είναι το χρέος των ορθοδόξων σήμερα στον ευρωπαϊκό χώρο. Έργο τους είναι να προσφέρουν την ησυχαστική θεολογία της ορθοδόξου παραδόσεως, που εκφράζει έναν Θεό αγάπης και φιλανθρωπίας, ο οποίος πλησιάζει στοργικά τον κουρασμένο άνθρωπο, χωρίς να τον ξεκουφαίνη με την σκληρότητα της ιδεολογικής και ηθικιστικής λογοπλοκίας και του μεταδίδει λόγο ζωής που εισέρχεται μέσα στα ερεβώδη σπήλαια του θανάτου, τον οποίο βιώνει καθημερινά μέσα στην ύπαρξή του. Ο δυτικός άνθρωπος χρειάζεται έναν λόγο που χρησιμοποιεί γιατρικά και όχι γιατροσόφια, χρησιμοποιεί δηλαδή λάδι για τις πληγές, μέλι για τον γλυκασμό, κερί για τον φωτισμό και λιβάνι για την ευώδη ανύψωση. Κάθε ορθόδοξος λόγος χωρίς το λάδι, το μέλι, το κερί και το λιβάνι είναι απνευμάτιστος και απονευρωμένος. Έναν τέτοιο λόγο είχαν οι κατά Χριστόν σαλοί, γι' αυτό και αυτοί είναι απαραίτητοι στην σκληρή και λογικοκρατούμενη απάνθρωπη εποχή μας.

Ν.Ι.

(Πηγή: "Εκκλησιαστική Παρέμβαση" ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2004)